

رابطه زن و شوهر
در ماه مبارک رمضان

امین الدین

Ketabton.com

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

تتبع و نگارش :

امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »

مدیر مطالعات ستراتژیک افغان و

مسؤل مرکز کلتوری دحق لاره-جرمنی

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

بسم الله الرحمن الرحيم رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

اساس و پایه زندگی مشترک بر انس، محبت و عاطفه بنا شده است تا زمینه آرامش زن و شوهر فراهم شود. قرآن کریم می‌فرماید: «و از آیات و نشانه‌های خداوند این است که برای شما از خودتان همسرانی قرارداد تا پیش آنها آرام بگیرید و در میان شما مودت و رحمت قرارداد. به درستی که در این کار نشانه‌هایی است برای آنان که بیندیشند» (سوره روم آیه 21)

در مورد اینکه رابطه بین زن و شوهر در ماه مبارک رمضان باید چگونه تنظیم گردد، حکم اسلامی و شرعی همین است که این رابطه باید به تناسب روزهای غیر روزه‌ای باشد هر چه بیشتر محکم و بی‌نهایت صمیمی، عاطفوی، گرم و صفا و در فضای مودت و رحمت باشد.

یکی از اشتباهات که در فهم تعدادی از مسلمانان درباره ماه مبارک رمضان وجود آمده است اینست که: گمان می‌کنند که در ماه رمضان باید این روابط با دقت خاصی تنظیم و حتی همبستری با همسر را بر خود حرام میدانند.

خدمت این هموطنان باید گفت: این نظریه کاملاً اشتباه است، زیرا همبستری فقط در روز (از طلوع فجر تا اذان مغرب) حرام است و حال آنکه همبستر شدن در شب برای روزه داران حلال است.

همبستر شدن در شب رمضان :

پروردگار با عظمت در سوره بقره آیه (187) می‌فرماید: « أَجَلٌ لَّكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآنَ بَاشِرُوا هُنَّ وَأَبْنَعُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ.. » (در شب‌های روزه (ماه رمضان)، آمیزش با همسرانتان برای شما حلال شد، آنها برای شما (همچون) لباسند و شما برای آنها (همچون) لباس. خداوند می‌دانست که شما به خود خیانت می‌کردید (و آمیزش را که ممنوع بود، بعضاً انجام می‌دادید (پس توبه شما را پذیرفت و از شما درگذشت. اکنون (می‌توانید) با آنها هم بستر شوید و آنچه را خداوند بر شما مقرر فرموده، طلب کنید.)

و همچنان پروردگار با عظمت ما می‌فرماید: « وَ كُلُوا وَ اشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى الْإِيلِ وَلَا تَبْشِرُوا هُنَّ وَ أَنْتُمْ عَكْفُونَ فِي الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ » (و بخورید و بیاشامید تا رشته سفید از رشته سیاه (شب) برای شما آشکار گردد. سپس روزه را تا شب به اتمام رسانید. و در حالی که معتکف در مساجد هستید، با زنان آمیزش نکنید. این حدود و احکام الهی است پس (به قصد تجاوز و گناه) به آن نزدیک نشوید. خداوند این چنین آیات خود را برای مردم، روشن می‌سازد، باشد که پرهیزگار گردند. »

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

در آغاز نزول حکم روزه، مسلمانان تنها حق داشتند قبل از خواب شبانه تنها در وقت معین غذا بخورند، و اگر احیاناً خوابش می‌گرفت بعد از بیداری حق خوردن غذا را نداشت.

در حدیث متبرکه آمده است :

« عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ الرَّجُلُ صَائِمًا فَحَضَرَ الْإِفْطَارُ فَتَنَّمَ قَبْلَ أَنْ يُفْطِرَ لَمْ يَأْكُلْ لَيْلَتَهُ وَلَا يَوْمَهُ حَتَّى يُمْسِيَ وَإِنَّ قَيْسَ بْنَ صِرْمَةَ الْأَنْصَارِيَّ كَانَ صَائِمًا فَلَمَّا حَضَرَ الْإِفْطَارُ أَتَى امْرَأَتَهُ فَقَالَ لَهَا: أَعِنْدَكَ طَعَامٌ؟ قَالَتْ لَا وَلَكِنْ أَنْطَلِقُ فَأَطْلُبُ لَكَ وَكَانَ يَوْمَهُ يَعْمَلُ فَعَلَبْتُهُ عَيْنَاهُ فَجَاءَتْهُ امْرَأَتُهُ فَلَمَّا رَأَتْهُ قَالَتْ: حَبِيبَةُ لَكَ فَلَمَّا انْتَصَفَ النَّهَارُ غُشِيَ عَلَيْهِ فَذَكَرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: [أَجَلٌ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ] فَفَرَحُوا بِهَا فَرَحًا شَدِيدًا وَنَزَلَتْ: [وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ]. (بخاری: 1915)

(براء رضي الله عنه می‌گوید: هنگامی که بعضی از یاران رسول الله صلی الله علیه وسلم روزه می‌گرفتند و زمان افطار فرا می‌رسید و قبل از اینکه افطار نمایند، خواب می‌رفتند، آن شب و روز بعد تا وقت افطار، چیزی نمی‌خوردند. (زیرا ابتدا چنین بود که بعد از خوابیدن در شبهای رمضان، خوردن، آشامیدن و همبستری، ممنوع بود). در روایات اسلامی آمده است که : روزی، قیس بن صرمه انصاری روزه بود. هنگامی که وقت افطار، فرا رسید، نزد همسرش آمد و پرسید: برای خوردن چیزی داری؟ همسرش گفت: خیر، ولی صبر کن تا چیزی برایت پیدا کنم. قیس بن صرمه که کار میکرد (قبل از اینکه همسرش برگردد)، خوابش بر د. وقتی همسرش آمد و دید که شوهرش خواب رفته است، گفت: افسوس که به خواسته ات نرسیدی. روز بعد هنگام ظهر، قیس بن صرمه از شدت گرسنگی، بیهوش شد و بر زمین افتاد.

آنحضرت صلی الله علیه وسلم را از این جریان مطلع کردند. آنگاه، این آیه نازل شد: «أَجَلٌ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ» (همبستری با زنان در شب های رمضان، برای شما حلال شد). صحابه از نازل شدن این آیه، خیلی خوشحال شدند. همچنین، این آیه نازل شد: «وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ» بخورید و بیاشامید تا اینکه نخ سفید (روشنی صبح) از نخ سیاه (تاریکی شب) کاملاً برای شما آشکار بشود.

در حدیثی شریف آمده است: «عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: «حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ» عَمَدْتُ إِلَى عِقَالِ أَسْوَدَ وَإِلَى عِقَالِ أَبْيَضَ فَجَعَلْتُهُمَا تَحْتِ وَسَادَتِي، فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ فِي اللَّيْلِ فَلَا يَسْتَبِينُ لِي فَعَدَوْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ لَهُ ذَلِكَ فَقَالَ: «إِنَّمَا ذَلِكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَبَيَاضُ النَّهَارِ».

(بخاری: 1916)

(عدي ابن حاتم رضي الله عنه می‌گوید: وقتی که این آیه «حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ» نازل شد. يك طناب سیاه و يك طناب سفید را زیر بالشت خود گذاشتم. تمام شب به آنها نگاه می‌کردم ولی برای من قابل تشخیص نبودند. هنگام که صبح شد، نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفتم و ماجرا را برایش تعریف

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

کردم. فرمود: «منظور از نخ سیاه، تارکی شب و منظور از نخ سفید، روشنی صبح است»

کفاره جماع در روز رمضان:

بر کسی که در روز رمضان با همسرش جماع می کند واجب است تا بعنوان کفاره؛ برده ای آزاد کند، اگر ممکن نبود پس شصت روز پشت سرهم روزه بگیرد، و اگر از آن ناتوان بود پس شصت نفر مسکین را غذا دهد، و این کفاره باید بر حسب ترتیب باشد نه آنکه خود یکی را به دلخواه انتخاب کند مگر آنکه در انجام یکی از آنها ناتوان باشد، و جمهور علمای مذاهب این ترتیب را همینگونه ذکر کرده اند، چنانکه بخاری و مسلم از ابوهریره رضی الله عنه روایت می کنند: «بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتُ، قَالَ: «مَا لَكَ؟» قَالَ: وَقَعْتُ عَلَى امْرَأَتِي وَأَنَا صَائِمٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «هَلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعْتِقُهَا؟» قَالَ: لَا، قَالَ: «فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ؟» قَالَ: لَا، فَقَالَ: «فَهَلْ تَجِدُ إِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا؟» قَالَ: لَا، ..».

یعنی: نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم نشستیم که شخصی آمد و گفت: ای رسول خدا! من هلاک شدم. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «چه شده است؟» آن شخص گفت: ماه رمضان در حال روزه، با همسر همبستری کردم. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «آیا غلامی داری که او را آزاد کنی؟» گفت: خیر. فرمود: «می توانی دو ماه متوالی، روزه بگیری؟» گفت: خیر. فرمود: «می توانی شصت مسکین را خوراک بدهی؟» ..

حکم همبستر شدن بدون خروج منی :

اگر شخصی در ماه مبارک رمضان با همسر خویش همبستر شود، بادر نظر داشت اینکه از وی منی خارج نگردد، باز هم عمل جماع را مرتکب شده است، فرق نمی کند که منی خارج شود و یا نشود، روزه شخص باطل، و مرتکب گناه بزرگی شده اند که می بایست کفاره ی آنها بعد از جبران آن یک روز بدهند.

ولی اگر شخص حکم تحریم جماع هنگام روزه رمضان را نمیدانسته و جماع کند، در اینصورت چه منی انزال شود و چه نشود نه قضاء دارد و نه کفاره، زیرا به تحریم عمل جماع هنگام روزه رمضان جهل داشته است، پس قضاء و کفاره ای بر او نیست، بدلیل قول الله تعالی که می فرماید: «رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا» (پروردگارا! اگر ما فراموش کردیم و یا دچار اشتباه شدیم، ما را مؤاخذه نکن). (بقره، 286). مجموع فتاوی و رسائل (343/19)

اما اگر به حکم تحریم عمل جماع هنگام روزه رمضان آگاه بوده، ولی حکم کفاره آنها نمیدانسته است، در اینصورت کفاره از او ساقط نمیشود و باید کفاره را بدهد، و این کفاره عبارت است از آزاد کردن برده، اگر نتوانست دو ماه را پی در پی روزه بگیرد و اگر توانایی نداشت باید خوراک شصت فقیر را بدهد یا به آنها صبحانه و یا شام دهد یا به هر کدام از آن شصت نفر 4/1 صاع گندم یا برنج دهد و بهتر آنست که همراه آن گندم یا برنج گوشت یا غیر آن هم بدهد.

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

ولی کفاره زن:

در مورد اینکه آیا بالای زن هم کفاره واجب است و یا خیر؟ علماء در این مورد اختلاف رای دارند:

بنا بمذهب جمهور علما برای اینکه کفاره چنین روزه ای را پرداخت کنند زن و مرد هر دو یکسان هستند، مادام اینکه هر دو در حال اختیار در روز رمضان که نیت روزه آورده باشند، به عمد قصد جماع و همخوابگی کنند.

اما اگر جماع از روی نسیان یا از روی عدم اختیار و اجبار از سوی هردوی زن و شوهر صورت گرفت یا اینکه نیت روزه نکرده بودند، در آنصورت بر هیچکدام از آنان کفاره واجب نیست (بلکه فقط قضای آن واجب است).

اما اگر مردی زنش را مجبور به جماع و همخوابگی نمود، یا اینکه زن بنا بعذری اصلاً روزه نبود، در آنصورت فقط کفاره بر مرد واجب است نه بر زن.

و بنا بمذهب امام شافعی در هیچ حالی بر زن کفاره واجب نیست، خواه شوهر او را مجبور کند یا اینکه او را مجبور نکند. بر زن واجب است که فقط آن را قضاء کند. نووی گفته است بطور کلی قول اصح آنست که کفاره جماع در روز رمضان، تنها بر مرد واجب است نه بر زنش، بنابراین این شوهر، فقط یک کفاره از بابت خودش می دهد و بر زن چیزی بعنوان کفاره واجب نیست و وجوب کفاره به زن تعلق نمی گیرد، چون کفاره، یک حق مالی است ویژه جماع، و اختصاصاً به مرد تعلق می گیرد نه به زن، همانگونه که مهریه نیز تنها بر عهده مرد است.

ابوداود می فرماید:

از امام احمد سؤال شد: اگر کسی در روز رمضان، با زنش جماع کرد، آیا بر زن نیز کفاره واجب است؟ او گفت: ما نشنیده ایم که بر زن کفاره واجب باشد. مولف «المغنی» گفته است: بدان علت می گویند بر زن کفاره واجب نیست که پیامبر صلی الله علیه و سلم به کسی که در روز رمضان جماع کرده بود، دستور داد که برده ای را آزاد کند و به زن وی چیزی نفرمود با وجود اینکه می دانست که آن زن هم در جماع سهیم بوده است. ۱۰.

اما بنظر می رسد که قول راجح همان قول جمهور علما باشد، یعنی اگر زن به اختیار خود جماع نمود، او نیز باید کفاره دهد ولی اگر بدون اختیار بود فقط قضای یک روز را بجا می آورد والله اعلم.

ولی اگر روزه ماه رمضان نباشد، مانند روزه نذری یا قضای روزه رمضان باشد چنانچه کسی با جماع روزه را باطل کند کفاره بر وی واجب نیست.

در ماه رمضان موارد زیر ما بین زن و شوهر باعث باطل شدن روزه آنها می شود:

- 1- آمیزش، که باید کفاره سنگینی بدهند.
- 3- اگر مرد به زن دخول کند - حتی اگر منی هم انزال نکند - روزه هر دو نفر آنها باطل است، و باید هر دو کفاره سنگینی بدهند.

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

2- خروج منی از مرد - یا ارضا شدن زن .
یعنی اگر مرد دخول هم نکند، چنانچه منی انزال کند یا زن ارضا شود، روزه باطل آنها است ولی کفاره ندارد در عوض باید آنرا قضاء کنند.
- در شب (یعنی در فاصله بین اذان مغرب تا نزدیک به اذان صبح) تمامی اعمال فوق و دیگر کارها ایرادی ندارد.
- اما اعمالی همچون بازی کردن و ملاحظه و بوسیدن و سایر اعمالی که موجب انزال منی (یا ارضای زن) نمی شوند، جایز است.
به دلیل فرموده الله تعالی: « فَأَلَانَّ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ » البقرة/187.
یعنی: «پس هم اکنون (از غروب) می توانید با آنان (زنانتان) آمیزش کنید و چیزی که خدا برایتان نوشته است را بخواهید و بخورید و بیاشامید تا آن گاه که رشته سپیده بامداد از رشته سیاه شب (طلوع فجر) برایتان از هم جدا و آشکار گردد».
در آیه مبارکه متوجه می شویم که: از لحظه ای که افتاب بطور کامل غروب می کند تا وقت طلوع فجر صادق (اذان صبح) آمیزش با زنان جایز است، همانطور که خوردن و نوشیدن جایز است، و مفهوم مخالف آن اینست که از لحظه طلوع فجر صادق تا وقت غروب افتاب، آمیزش یا خوردن و نوشیدن جایز نیست.

امابوسه کردن زن در رمضان :

پیامبر اسلام میفرماید: « وقتی که انسان روزه می گیرد لازم است که گوش ها ، چشم ها ، زبان ، دست ها و تمام اعضای بدن خود را از کارهای ناپسندیده باز دارد . « ولی باآنهم زندگی زن شوهری زندگی است که توجه به آن نیز مهم و اساسی میباشد . در نزد بسیاری از روزه داران سؤال مطرح میشود که آیا بوسه کردن روزه را باطل می سازید یا خیر ؟

قابل یاد اوری میدانم که بوسه را نباید عمل ساده پنداشت بخصوص در ماه مبارک رمضان ، بوسه مفهوم عمیقی دارد که توضیح بیانش خیلی ساده هم نمی باشد .
با آنهم در این مورد به سنن پیامبر صلی الله علیه وسلم باید مراجعه کرد . از جمله در حدیثی مبارکی از ام سلمه رضی الله عنه روایت شده است : « أن النبي (ص) كان يقبل وهو صائم « (پیامبر صلی الله علیه وسلم بوسه میکرد در حالیکه روزه می بود « متفق علیه .

از عائشه (رض) روایت شده است که : «كان رسول الله (ص) يقبل وهو صائم ويباشر وهو صائم ولكنه كان املككم لاربه « پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم می بوسید در حالیکه روزه می بود ومباشره میکرد در حالیکه روزه می بود اما بود مالک ترین شما حاجت خود را . (فتح الباری : ۱۹۲۷/۱۴۹/۴) ، (صحیح مسلم : ۱۱۰۶ - ۶۵ - ۷۷۱/۲)

در مورد این که بوسه روزه را باطل نمی سازد ، هیچگونه اختلافی بین فقها نمی باشد . ولی اگر این بوسه ، هدف ومقصود روزه را برای روزه دار متزلزل سازد ، فقها نظریات بخصوصی خود را دارد . که توجه شما را به حدیث متبرکه که از ابی هریره (رض) روایت گردیده است جلب مینمایم :

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

ابی هریره (رض) فرموده است: « أن رجلاً سأل النبي (ص) من المباشرة للصائم فرخص له و آتاه آخر فنها عنها ، فإ لذي رخص له شيخ وإذا الذي نهاه شاب » (مردی پرسید از پیامبر صلی الله علیه وسلم از مباشرت روزه دار پس رخصت داد او را و آمد مرد دیگری پس منع کرد او را از آن . پس کسیکه رخصت داد او را پیر بود و کس که منع کرد او را جوان بود . (ابو داود)
فقها میگویند برای کسیکه پیامبر صلی علیه وسلم بوسه را جایز دانسته ، آن شخص ، شخص پیر بود و برای آن کسیکه آنرا از بوسه نهی فرمود آن شخص ، شخص جوان بود . بادر نظر داشت همین تعبیر ها از حدیث متبرکه که برخی از فقها بوسه را برای پیر ها جواز شمرده و برای جوانان و یا کسانی که قدرت اداره خود را ندارند جایز نه شمرده اند .

اما در مورد ملاعبه با همسر هنگام روزه، در صورتیکه جماع و یا انزال منی صورت نگیرد اشکالی ندارد، طوریکه در حدیث متبرکه از عایشه رضی الله عنها روایت شده است که گفت: « پیامبر صلی الله علیه و سلم هنگام روزه (زنش) را بوسه میداد و ملاعبه میکرد » (صحیح بخاری 1927 و صحیح مسلم 1106)، لذا ملاعبه بین زوجین هنگام روزه جائز است ولی بشرطی که زوجین متأكد باشند که این ملاعبه شان به جماع منجر نشود و یا منی انزال نشود وگرنه اگر شخص روزه دار در برابر شهوت ضعیف باشند این امر برای آنها جائز نیست و باید از این نوع ملاعبه ها جداً جلوگیری نمایند ، زیرا ممکن است منی انزال شود و روزه شان باطل شود و یا این ملاعبه ها به جماع منجر شود که در نتیجه کفاره روزه دو ماه پی در پی بر آنها واجب میگردد .
ابن قدامه در کتاب « المغنی » گفته است : کسی که : زن خویش را بوسه میکند از سه حالت خارج نیست:

- 1- منی انزال نشود، که در اینصورت بدون خلاف اهل علم روزه باطل نمیشود .
- 2- منی انزال شود، که در اینصورت بدون خلاف اهل علم روزه باطل میشود .
- 3- مذی خارج شود، که نزد امام احمد بن حنبل و امام مالک روزه باطل میشود و نزد امام ابو حنیفه و امام شافعی و حسن و شعبی و اوزاعی روزه باطل نمیشود زیرا در خروج مذی غسل واجب نیست، و این قول (یعنی عدم بطلان روزه هنگام خروج مذی) راجح میباشد .

و ابن تیمیه نیز قول عدم بطلان روزه هنگام خروج مذی را ترجیح میداند و میگوید هیچ دلیلی از شریعت بر بطلان روزه هنگام خروج مذی وجود ندارد و در شرع برای باطل شمردن روزه نیاز به دلیل است ولی دلیلی نیست .

نتیجه کلی :

بوسه برای روزه دار خواه جوان باشد یا پیر مباح است ، و فرق میان بوسیدن رخسار ، دهن ، لمس توسط دست و معانقه وجود ندارد البته این اباحت برای کسانی میباشد که میتواند خود را اداره کند .

اما اشخاصی که میدانند بدین ترتیب شهوتش به حرکت در آمده یا خوف جماع یا انزال وجود داشته باشد ، طوریکه احناف و شوافع هر دو در مورد متفق القول اند اینکار برای روزه دار مکروه است .

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

روزه دار نباید فراموش کند که شب دراز در پیش رو دارد، و مسلمانان در روزه رمضان مانند سایر ایام در عمل مداوم میباشند، و احتمال اینکه همچو کار منجر به انزال و وقوع آنچه که در شریعت مکروه است نگردد بهتر خواهد بود، در ماه مبارک رمضان اصلاً دست به چنین کاری نزنند.

استنتاج فقهی :

با همسر خود یکجا خوابیدن، ملاحظه کردن و بوسه و کنار آمدن، تا زمانیکه خطر انزال منی و یا وقوع جماع نباشد، همه درست است. (ولی اگر به بوسه کردن و یا لمس و یا جماع در غیر فرج و دبر انزال گردد، روزه اش فاسد گردیده، بر آن قضاء واجب میشود، نه کفاره.)

موضوعات و مطالب مندرج :

- مقدمه
- همبستر شدن در شب رمضان
- کفاره جماع در روز رمضان
- حکم همبستر شدن بدون خروج منی
- ولی کفاره زن
- اما بوسه کردن زن در رمضان

رابطه زن و شوهر در ماه مبارک رمضان

تتبع و نگارش :

امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »
مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیکی افغان
و مسؤل مرکز فرهنگی د حق لاره- جرمنی
ادرس ارتباطی : بریننا لیک: saidafghani@hotmail.com

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**